



CONCURSUL ȘCOLAR NAȚIONAL DE COMPETENȚĂ ȘI PERFORMANȚĂ COMPER

EDIȚIA 2018-2019 / ETAPA I – 18 ianuarie 2019

COMPER – LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, CLASA a VI-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timpul efectiv de lucru este de 90 de minute.

Citește cu atenție textele care urmează, apoi bifează în grilă răspunsurile corecte la întrebările propuse:

A. *Pisica de casă, pisica domestică sau mâța este un mamifer din ordinul carnivorelor, familia Felidae, subfamilia Felinae. Este alături de oameni de peste 9500 ani și în prezent este cel mai cunoscut animal domestic în toată lumea. Pisica domestică este foarte apropiată de pisica sălbatică europeană, ca și de pisica sălbatică africană, împreună formând o specie unică: Felis silvestris.*

Pisica trăiește în strânsă legătură cu oamenii de cel puțin 3500 de ani, fiind folosită de către egipteni pentru a ține departe șoarecii. În ciuda domesticirii, pisica nu a pierdut niciodată abilitatea de a trăi în sălbăticie, unde formează colonii. Conform unui studiu din mai 2012, pisicile au fost domesticite în anul 2200 î.Hr. Potrivit studiului publicat în Journal of Archaeological Science, egiptenii au fost cei care au transformat pisicile în animale domestice. [...]

Câteodată pisicile care împart același mediu de viață pot să se lupte, fiind o modalitate de demonstrare a abilităților; poate fi totodată o joacă inofensivă. De asemenea, este și modul stabilirii unei ierarhii într-un grup de pisici sau o cale de atenționare a unei feline când încalcă o regulă a grupului. Pentru a fi despărțite, pisicilor trebuie să li se atragă atenția. Imediat ce s-au despărțit, acestea trebuie separate în încăperi diferite, până când nu mai au tendința de a se lupta. Niciodată stăpânul nu intervine fizic în lupta lor, deoarece acesta poate fi zgâriat sau mușcat serios.

Pisicile au nevoie să zgârie, fiind procesul prin care se îndepărtează straturile inutile ale țesutului cornos care constituie ghearele. Prin întindere se exersează mușchii, încheieturile și tendoanele.

Dacă pisica zgârie mobila din casă, înseamnă că are nevoie de o suprafață pe care să își ascuț ghearele. Pentru a elimina această problemă, stăpânii pot achiziționa suprafețe de ascuțit ghearele, poziționându-le în locuri cu cel mai mare interes pentru pisici.

(*Pisica*, text preluat de pe site-ul <https://ro.wikipedia.org>)

B. *Demult, demult, trăia o femeie sărmană și văduvă. Și, se spune că avea văduva o fată frumoasă, dar frumoasă cum rareori se întâmplă să fie făptură omenească. Avea fata vădanei păr lung și mătăsos care-i curgea în valuri de aur pe umerii albi ca zăpada. Privirea fetei era senină și mai strălucitoare ca albastrul cer de vară. Dar pe cât era de frumoasă, pe atât de leneșă era odrasla femeii din poveste.*

Sărmana văduvă trudea singură vara și iarna, în casă și în ogradă, și pe la oamenii din sat, și pe la boieri, ca să poată pune mâncare pe masă. Când oboseala o doboră, își ruga fiica s-o ajute la treburile gospodărești, dar frumoasa nici că se sinchisea de rugămințile și de truda mamei. [...]

Dar se întâmplă că într-o iarnă grea femeia căzu la pat doborâtă de boală. [...] Degeaba se rugă mama de fiică-sa să iasă să dea mâncare la păsări și la vacuță, căci fata rămase cuibărită pe cuptorul care începea și el să se răcească și murmura încetișor un cântecel numai de ea știut.

Văzând atâta nepăsare și delăsare din partea fetei, bătrâna răpusă de suferință blestema cu ochii înecați în lacrimi amare pe fățarnica-i odraslă. „Pe cuptor să-ți petreci toată viața și, când s-or sătura străinii de lenea ta, să te arunce în uliță!”

Și spunând aceste vorbe grele, femeia își dete ultima suflare.

Peste două-trei zile, văzând că ușa nu se mai deschide, vecinii au intrat în casă. Au găsit-o pe femeie țeapănă în patul ei sărăcăcios, dar fata dispăruse fără urmă. Dar mare le-a fost oamenilor uimirea când zăriră pe cuptor o vietate frumoasă, cu blana mățoasă și aurie, care îi privea fix cu doi ochi de un albastru fără seamăn. Micuța făptură torcea încetișor. Părea atât de blândă, firavă, mlădioasă și neajutorată.

(Fragment adaptat după Rodica Birău, **Legenda mâtei**)

C. *Un șoarece de neam, și anume Raton,
Ce fusese crescut su' pat la pension*,
Și care în sfârșit, după un nobil plan,
Petrecea retras* într-un vechi parmezan*,
Întâlni într-o zi pe chir* Pisicovici,
Cotoi care avea bun nume-ntre pisici.
Cum că domnul Raton îndată s-a gătit
Se o ia la picior, nu e de îndoit.
Dar smeritul cotoi, cu ochii în pământ,
Cu capu-ntre urechi, cu un aer de sfânt,
Începu a striga: „De ce fugi, domnul meu?
Nu cumva îți fac rău? Nu cumva te gonesc?
Binele șoricesc cât de mult îl doresc
Și cât îmi ești de scump, o știe Dumnezeu!
Cunosc ce răutăți v-au făcut frații mei,
Și că aveți cuvânt să vă plângeți de ei;
Dar eu nu sunt cum crezi; căci chiar asupra lor
Veneam să vă slujesc, de vreți un ajutor.
Eu carne nu mănânc; ba încă socotesc,
De va vrea Dumnezeu, să mă călugăresc.”
La ăst frumos cuvânt, Raton înduplecat,*

*Văzând că Dumnezeu de martur e luat,
Își ceru iertăciuni și-l pofti a veni
Cu neamul șoricesc a se-mprieteni,
Îl duse pe la toți, și îl înfățișă
Ca un prieten bun ce norocul le dă.
Să fi văzut la ei jocuri și veselii!
Căci șoarecii cred mult la fisionomii,
Ș-a acestui străin atâta de cinstit
Nu le înfățișa nimic de bănuț.
Dar într-o zi, când toți îi deteră un bal,
După ce refuză și limbi, și cașcaval,
Zicând că e în post și nu poate mânca,
Pe prietenii săi ceru a-mbrățișa.
Ce fel de-mbrățișări! Ce fel de sărutat!
Pe câți gura punea,
Îndată îi jertfea;
Încât abia doi-trei cu fuga au scăpat.*

*Cotoiul cel smerit
E omul ipocrit.*

(Grigore Alexandrescu, **Șoarecele și pisica**)

* *pension*: instituție particulară de învățământ din trecut (unde elevii erau găzduiți în perioada școlarizării);

* *retras*: retras;

* *parmezan*: specialitate de cașcaval;

* *chir*: domnul.

STANDARD

- După cum rezultă din textul **A**, pisica trăiește în strânsă legătură cu oamenii de:
a. 3500 de ani; b. 9500 de ani; c. 2200 de ani; d. 2012 ani.
- Conform informațiilor prezentate în textul **A**, pisicile au nevoie să zgârie deoarece:
a. astfel se stabilește ierarhia într-un grup;
b. în acest mod se îndepărtează straturile inutile ale țesutului cornos;
c. își exersează mușchii, încheieturile și tendoanele;
d. așa se manifestă dorința lor de a se juca.
- După cum rezultă din textul **B**, mama se îmbolnăvește grav:
a. primăvara; b. vara; c. toamna; d. iarna.

4. Un enunț din textul C referitor la atitudinea lui Pisicovici este:
- Își ceru iertăciuni și-l pofti a veni...;
 - Cu capu-ntre urechi, cu un aer de sfânt...;
 - Văzând că Dumnezeu de martur e luat...;
 - un prieten bun ce norocul le dă.
5. O structură din textul C care cuprinde indici de timp este:
- su' pat la pension;
 - într-o zi;
 - deteră un bal;
 - îl duse pe la toți.
6. Cuvintele **achiziționa (1)** și **încetșor (2)** au:
- 11 litere, 10 sunete (1); 9 litere, 9 sunete (2);
 - 11 litere, 10 sunete (1); 9 litere, 8 sunete (2);
 - 11 litere, 11 sunete (1); 9 litere, 9 sunete (2);
 - 11 litere, 11 sunete (1); 9 litere, 8 sunete (2).
7. Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:
- ca-șca-val, jert-fea, ne-a-ju-to-ra-tă, su-pra-fa-ță;
 - caș-ca-val, jer-tfea, ne-a-ju-to-ra-tă, su-pra-fa-ță;
 - caș-ca-val, jert-fea, ne-a-ju-to-ra-tă, su-pra-fa-ță;
 - caș-ca-val, jert-fea, nea-ju-to-ra-tă, su-pra-fa-ță.
8. Se dă următoarea secvență din textul B: ... **mare le-a fost oamenilor uimirea când zăriră pe cuptor o vietate frumoasă, cu blana mătăsoasă și aurie, care îi privea fix cu doi ochi de un albastru fără seamăn**. Numărul grupurilor de sunete* este corect indicat în varianta de răspuns:
- a. diftongi: 10; hiat: 3; b. diftongi: 9; hiat: 4; c. diftongi: 8; hiat: 5; d. diftongi: 10; hiat: 2.
- * Vor fi luate în calcul toate grupurile de sunete, chiar dacă se repetă.
9. Sinonimul potrivit pentru sensul din text al cuvântului subliniat în secvența: **Și spunând aceste vorbe grele, femeia își dete ultima suflare**. este:
- a. dificile; b. anevoioase; c. complicate; d. aspre.
10. Antonimul potrivit pentru sensul din text al cuvântului subliniat în secvența: **Părea atât de blândă, firavă, mlădioasă și neajutorată**. este:
- a. delicată; b. puternică; c. durdulie; d. plăpândă.
11. Apare omonimul cuvântului subliniat în secvența: ...**își ruga fiica s-o ajute la treburile gospodărești...** în varianta de răspuns:
- Copilul își rugă mama să-i cumpere o jucărie.
 - Îl ruga să-i aducă o carte în fiecare săptămână.
 - Ruga lui a fost ascultată.
 - Ruga pe toată lumea să fie atentă.

- 12.** Apare o relație de polisemantism între cuvântul subliniat în secvența: *ca să poată pune mâncare pe masă* și cuvântul din varianta de răspuns:
- Au organizat o masă festivă.
 - Antrenorul masă piciorul sportivului accidentat.
 - O masă de oameni se îndrepta spre stadion.
 - A scufundat un corp cu masa de 1 kg în apă.
- 13.** Sunt texte narative literare:
- A și B;
 - B și C;
 - A și C;
 - A.
- 14.** O idee principală care se poate desprinde din textul B este:
- Femeia își roagă fiica să îngrijească gospodăria.
 - O femeie are o fiică frumoasă, dar leneșă.
 - Fiica ignoră rugămințile mamei.
 - Femeia este epuizată de muncile pe care le îndeplinește.
- 15.** Figura de stil prin care pisicii și șoarecelui din textul C le este atribuită capacitatea de a vorbi este:
- personificarea;
 - epitetul;
 - enumerația;
 - comparația.
- 16.** În următoarea secvență din textul C: *Ș-a acestui străin atâta de cinstit/ Nu le înfățișa nimic de bănuir.* apare, ca figură de stil:
- enumerația;
 - epitetul;
 - comparația;
 - personificarea.

EXCELENȚĂ

- 17.** Trăsăturile care le pot fi asociate personajelor din textul C sunt:
- ipocrizia (pisicii), naivitatea (șoarecilor);
 - lenea (pisicii), naivitatea (șoarecilor);
 - bunătatea (pisicii), înțelepciunea (șoarecilor);
 - înțelepciunea (pisicii), cumpătarea (șoarecilor).
- 18.** Textele B și C au în comun prezentarea:
- unor calități umane;
 - modului în care este pedepsită lenea unor oameni;
 - legăturilor dintre membrii familiei;
 - unor defecte umane.

Itemii 1-16 se notează cu câte 5 puncte fiecare; itemii 17-18 se notează cu câte 10 puncte fiecare.
Total: 100 de puncte.